

ГАСТОН ЛЬОРУ

ВЕЧЕРЯТА НА БЮСТОВЕТЕ

Превод от френски: Венелин Пройков, 1992

chitanka.info

Изобщо не зная истинските имена, нито възрастта, нито каквото и да било за Китаеца, за Малгаша и за Суданеца, а и никой в Тулон не знае — обяснява с малко тайнствен вид Доре. — Направо е чудо човек да ги види тук... Те са рожби на Мурийон, истински рожби на Мурийон... Капитани от колониалната флота. Прекарват по три години из ония страни, Китай, Мадагаскар, Судан — а на четвъртата идват да се погреят на слънце в градинката на някоя вила и да си полекуват черния дроб край морето... Какво ли не разправят за тях: „Живеят тук, сякаш са си при диваците... Хранят се като диваци... изобщо ужас!...“

Клод Фарер,
„Малките съюзнички“

Капитан Мишел имаше само една ръка и с нея държеше лулата си. Беше стар морски вълк, запознах се с него и с четирима други морски вълци привечер, докато си пиехме веднъж питиетата пред едно кафене край старото тулонско пристанище. Тъй свикнахме да се събираме около масата досами бълбукащата вода и люшкаците се лодки в часа, когато слънцето се спуска над Тамари.

Четиримата стари морски вълци се наричаха Зензен, Дора (капитан Дора), Багател и Шанлио (пустият му Шанлио). Разбира се, те бяха кръстосали надлъж и шир всички морета, бяха преживели какви ли не премеждия и сега, понеже вече бяха пенсионери, си убиваха времето, като си разказваха страшни истории! Само капитан Мишел никога нищо не разказваше. И понеже явно никак не се учудваше на онова, което чуваше, най-накрая раздразни останалите с държането си и те му рекоха:

— Хей, капитан Мишел! На вас никога нищо страшно ли не ви се е случвало?

— Напротив — отвърна капитанът, като извади лулата от устата си. — Напротив, случи ми се... веднъж!

— Ами разкажете, де!

— Не!

— Защо?

— Защото е прекалено страшно. Няма да можете да ме изслушате докрай. Много пъти съм се опитвал да разкажа тая история, обаче всички си тръгват, преди да съм свършил.

Другите четирима стари морски вълци се изхилиха шумно и заявиха, че капитан Мишел си измисля причини, за да не разказва, защото всъщност нищо особено не му се е случило.

Той ги измери с очи, после внезапно се реши и остави лулата си върху масата. Сам по себе си този жест вече будеше уплаха.

— Господа — започна капитанът, — ще ви разкажа как изгубих ръката си.

По онова време — беше преди двайсетина години — притежавах в Мурийон една виличка, която бях получил по наследство, защото семейството ми дълго е живяло из тоя край, а и аз самият съм роден там. Драго ми беше да си почивам за кратко в тая къщурка между две дълги пътувания. Всъщност допаднах ми самият квартал, където си прекарвах тихо и кротко сред ненаатрапчивото присъствие на моряци и служители от колониите, които се мяркаха рядко, тъй като обикновено бяха заети да пушат безметежно опиум с приятелките си или пък с други работи, които не ме засягаха... Но всеки си има навици, нали — въпросът е никой да не ми се бърка на мен, аз друго не искам...

Обаче една нощ нарушиха съня ми. Внезапно ме събуди необичайна врява, чиято причина не можех да отгатна. Както обикновено бях оставил прозореца отворен; слушах като замаян удивителна шумотевица — нещо средно между грохот на гръмотевици или на барабан, но какъв барабан! Сякаш поне двеста палки удряха не по опъната кожа, ами направо по дърво...

Звукът идеше от отсрещната вила, която бе необитаема от пет години, тъкмо предния ден бях забелязал там окачена табела „Продава се“!

През прозореца на стаята, която се намираше на първия етаж, погледът ми обхващаше над зида, обкръжаващ градинката на тази вила, всичките ѝ врати и прозорци, дори тия на партера. Бяха си все

така затворени, както ги бях видял през деня. Само че през процепите на капациите на партера се процеждаше светлина. Кой, кои бяха тия хора, промъкнали се в самотната къща в покрайнините на Мурийон, какви негодници се бяха напъхали в изоставената сграда и вдигаха такава гълчава?

Странният грохот, напомнящ гръмотевици или дървен барабан, не секваше. Той трая поне още час и едва призори, когато вече съмваше, вратата на вилата се отвори и на прага застана най-прелестното създание, което някога съм срещал през живота си. Беше във вечерен тоалет и държеше извънредно изящно един фенер, озаряващ божествените ѝ рамене. Усмивката ѝ беше приятна и спокойна, докато изричаше тия думи, които ясно отекнаха в тихата нощ:

— Довиждане, скъпи приятелю, до догодина!...

Но на кого бе казала тия думи? Невъзможно ми бе да разбере, тъй като не видях никого край нея. Тя остана на прага с фенера още няколко мига — докато градинската врата се отвори и затвори сама. После вратата на вилата също се затвори и не видях нищо повече.

Реших, че полудявам или сънувам — без съмнение невъзможно бе някой да прекоси градината, без да го видя!

Продължавах да си вися край прозореца, бях неспособен да помръдна и главата ми бе напълно празна — но ето че вратата на вилата повторно се отвори и същото вълшебно създание се появи, все тъй с онзи фенер и все тъй само.

— Шт! — рече то. — Мълчете всички!... Да не събудим съседа отсреща... Аз ще ви изпратя.

Мълчалива и самотна, жената прекоси градината, спря до вратата, към която бе насочила ялната светлина на фенера, и аз прекрасно, отчетливо видях как *дръжката на вратата се завъртя от само себе си, без да я докосне ничия ръка*. С една дума вратата още веднъж се отвори съвсем сама пред тази жена, а тя ни най-малко не се учуди. Необходимо ли е да подчертавам — бях застанал по такъв начин, че виждах едновременно пространството пред и зад вратата! В смисъл — погледът ми падаше косо.

„Възхитителното видение“ кимна очарователно към безлюдната нощ, пронизана от ослепителната светлина на фенера; после се усмихна и рече отново:

— Хайде! Довиждане! До догодина... Съпругът ми е много доволен. Нито един от вас не отсъствуваше... Сбогом, господа!

Мигновено чух няколко гласа, които отвърнаха:

— Сбогом, госпожо... Сбогом, скъпа госпожо!... До догодина...

И понеже тайнствената домакиня посегна да затвори вратата, чух още:

— Моля ви, не се затруднявайте!

И вратата отново се затвори сама.

За миг във въздуха се понесе странен звук; напомняше цвъртенето на ято птички... Пиук!... Пиук!... Пиук!... Сякаш тази хубава жена бе пуснала от кафез ято врабчета.

Тя спокойно се прибра. Сега светлините на партера бяха угасени, но виждах, че нещо блести в прозорците на първия етаж.

Като стигна до вилата, дамата се обади:

— Ти горе ли си вече, Жерар?

Не чух отговор, но вратата на вилата отново се затвори... Малко по-късно и светлината на първия етаж угасна.

Стоях тъй до прозореца си в осем часа сутринта и се вирах тъпо в градината, във вилата, където в сумрака бях видял такива невероятни неща — сега, на ярката дневна светлина, те отново добиваха обичайния си вид. Градината бе пуста и вилата изглеждаше също тъй изоставена както предния ден.

Затова, когато споделих загадъчната си преживелица със старата прислужница, която междуременно се бе появила, тя почука челото ми с един от мръсните си пръсти и ми заяви, че сигурно съм изпушил някоя лула опиум в повече. Аз обаче никога не пуша опиум и този отговор ми даде окончателен повод да изхвърля старата мърла, от която вече толкова време исках да се отърва и която идваше да цапа дома ми по два часа дневно. Впрочем и без това нямах нужда от никого — на следващия ден трябваше да отпътувам по море.

Времето едва ми стигна да си приготвя нещата, да напазарувам, да се сбогувам с приятелите и да хвана влака за Хавър, където бях сключил договор с Трансатлантическата компания, който щеше да ми осигури единайсет-дванайсетмесечно отсъствие от Тулон.

Когато се прибрах в Мурийон, не бях споменавал никому за моето прекеждие, но нито за миг не бях преставал да си мисля за него. Дамата с фенера ме преследваше навсякъде като привидение и

последните ѝ думи, предназначени за нейните невидими приятели, непрестанно звънтяха в ушите ми.

„Хайде! Довиждане! До догодина!“

Все си мислех за тая среща. Бях решил също да бъда там и на всяка цена да разкрия загадката, която така бе изтерзала достопочтената ми глава, в която нямаше място нито за призраци, нито за призрачни кораби.

Уви! Скоро щях да разбера, че нито небето, нито адът имаха нещо общо с тази ужасна история.

Беше шест вечерта, когато влязох в своята вила в Мурийон. На следващия ден щеше да бъде годишнината от прословутата нощ.

Първото нещо, което сторих, щом се прибрах, бе да изтичам до прозореца на първия етаж и да го отворя. Незабавно съзрях (беше лятно време и денят бе съвсем ясен) една извънредно красива жена, която спокойно се разхождаше в градината на отсрещната вила и береше цветя. Понеже бях вдигнал шум, тя ме погледна. Това бе дамата с фенера! Познах я; денем бе не по-малко красива, отколкото нощем. Кожата ѝ беше бяла като зъбите на негър от Конго, очите ѝ бяха по-сини дори от залива на Тамари, а косите ѝ — по-руси и по-меки дори от най-добрите кълчища! Защо не си призная? Като видях тази жена, за която бях мислил непрестанно цяла година, сърцето ми направо подскочи. Ха! Не беше никаква приумица на болното ми въображение! Тя стоеше пред мен — от плът и кръв! Всички прозорци на малката вила зад нея бяха разтворени и украсени с цветя от ръцете ѝ. Тук нямаше нищо фантастично.

И тъй, тя ме бе забелязала и на часа прояви недоволство. Направи още няколко крачки по алеята наред градинката, сетне сви рамене, сякаш бе обзета от разочарование, и каза:

— Да се прибираме, Жерар!... Свечерява се и става хладно...

Огледах цялата градина. Нямаше никого!... На кого говореше тя?... На никого!...

Да не би пък да бе луда?... Нямаше такъв вид.

Видях как се отправи към къщата. Прекоси прага, вратата се захлопна и тя незабавно затвори всички прозорци.

Тази нощ не видях и не чух нищо особено. На другия ден в десет часа зърнах съседката си, която си бе сложила дрехи за излизане и тъкмо минаваше през градината си. Тя заключи вратата и бързо се

запъти към Тулон. Аз също излязох. Обърнах се към първия срещнат търговец, посочих му изящната фигурка и го запитах дали знае името на тази жена. Той ми отвърна:

— Ама разбира се, тя ви е съседка; живее с мъжа си във вила „Макоко“. Настаниха се там преди година, тъкмо когато заминахте. Затворени хора; не разговарят с никого, ако не е „необходимо“; но нали знаете, в Мурийон всеки живее както намери за добре и никой на нищо не се чуди. Така например капитанът...

— Какъв капитан?

— Капитан Жерар... да, съпругът май бил бивш капитан от морската пехота. Ха! Той дори носата си не подава... Някой път, когато трябва да занесат продукти у тях и госпожата я няма, капитанът извиква на човека през вратата да ги остави и изчаква той да си тръгне, за да ги прибере.

Нали разбирате — ставаше все по-загадъчно. Отскочих до Тулон да разпитам архитекта управител, който бе дал вилата под наем на тия хора. Той също никога не бил виждал съпруга, но от него научих, че името му било Жерар Бовизаж! Та аз го познавах! Имах стар приятел, който се казваше така, не бях го виждал повече от двайсет и пет години — по онова време бе офицер от колониалната пехота и се бе отправил от Тулон към Тонкин! Как бих могъл да се съмнявам, че е той? Тъй или иначе, нямаше нищо по-естествено от това да отида да почукам на вратата му и още същата вечер — вечерта на прословутата годишнина, когато той щеше да посреща приятелите си — реших да го посетя и да му стисна ръката.

Като се прибирах към Мурийон, забелязах пред мен по коларския път фигурата на моята съседка. Не се поколебах, забързах и я поздравих.

— Госпожо — запитах, — с госпожа съпругата на капитан Бовизаж ли имам честта да разговарям?

Тя се изчерви и понечи да продължи пътя си, без да отговори.

— Госпожо — настоях, — аз съм вашият съсед, капитан Мишел Албан...

— Ах! — възкликна тя на часа. — Простете ми, господине... Капитан Мишел Албан... Съпругът ми много ми е говорил за вас.

Явно бе ужасно смутена и в притеснението си изглеждаше още по-красива, ако е възможно такова нещо. Въпреки очевидното й

желание да избяга, продължих:

— Госпожо, бива ли капитан Бовизаж да се върне във Франция, в Тулон, и да не се обади на най-стария си приятел? Госпожо, ще ви бъда извънредно задължен, ако съобщите на Жерар, че още тази вечер ще дойда да го прегърна.

Видях, че ускори крачка, и се поклоних. Но щом чу последните ми думи, тя се обърна, обзета от все по-необяснимо вълнение, и каза:

— Невъзможно! Тази вечер... аз... ви обещавам да уведомя Жерар за нашата среща... само това мога да сторя... Жерар вече не иска да се вижда с никого... с никого... усамотил се е... ние живеем усамотено... наехме тази вила, понеже ни казаха, че в съседната имало някой, който си идвал един-два пъти годишно и никога не се мяркал...

Тя добави с внезапна пронизваща тъга:

— Трябва да извините Жерар, господине... ние не се виждаме с никого... с никого... Сбогом, господине.

— Госпожо — казах крайно раздразнен, — капитан Жерар и госпожа Жерар приемат понякога свои приятели... Така например довечера те очакват онези, на които определиха среща миналата година...

Тя порумения и рече:

— А!... Това е изключение!... Голямо изключение!... *Тези приятели са изключение!...*

След тия думи побягна, но в същия миг се спря и се обърна към мен умолително:

— И най-вече... *най-вече не идвайте тази вечер!*

После се скри зад зида.

Върнах се в къщи и започнах да следя съседите. Изобщо не се показаха и далеч преди да се свечери, забелязах, че капациите на прозорците са спуснати, а през процепите се процежда светлина, каквато бях видял през загадъчната нощ миналата година. Само дете засега не се чуваше удивителният грохот на дървения барабан.

В седем часа си припомних вечерното облекло на дамата с фенера и се облякох официално. Последните думи на госпожа Жерар окончателно бяха затвърдили решението ми. Тази вечер Бовизаж щеше да приема свои приятели; нямаше да посмее да ме изпъди. След като си облякох фрака, преди да тръгна, за миг помислих дали да не си

взема револвера, но накрая го оставих, като реших, че само изглупявам.

Наистина изглупях, като не го взех.

На прага на вила „Макоко“ се опитах да натисна бравата на вратата — същата брава, която предната година бях видял да се завърта сама. За мое най-голямо учудване вратата се поддаде. Явно очакваха гостите. Когато стигнах до вратата на вилата, почуках.

— Влезте! — обади се един глас.

Познах гласа на Жерар. Радостно влязох в къщата. Най-отпред имаше вестибюл; вратата на един малък салон бе отворена, а вътре светеше, така че надникнах и извиках:

— Жерар! Аз съм!... Аз съм, Мишел Албан, твоят стар боен другар!...

— Ха! Ха! Ха!... Значи си се решил да дойдеш! Моят стар добър Мишел!... Тъкмо разправях оде на жена ми... той човек ще се радвам да го видя!... Само него и *нашите* *изключителни приятели!*... Знаеш ли, драги Мишел, не си се променил много!...

Нямам думи, за да ви опиша изумлението си. Чувах Жерар, но не го виждах! Гласът му звучеше съвсем наблизо, но до мен нямаше никого, в този салон нямаше никого!... Гласът продължи:

— Сядай! Жена ми ей сега ще дойде — ще се сети, че ме е забравила върху камината...

Вдигнах глава... И тогава забелязах високо... високо върху високата камина един бюст.

Тъкмо този бюст говореше. Приличаше на Жерар. Това бе бюстът на Жерар. Беше поставен там, както е прието да се поставят бюстове върху камините... Беше си бюст, каквито правят скулпторите — без ръце.

Бюстът ми каза:

— Не мога да те притисна в обятията си, драги Мишел, защото, както виждаш, нямам ръце, но ако се повдигнеш на пръсти, ти можеш да ме вземеш в твоите и да ме свалиш на масата. Жена ми се беше ядосала и ме остави тук, защото съм й пречел да чисти салона... Голяма шегаджийка е моята жена!

И бюстът се изсмя.

Стори ми се, че съм жертва на някаква зрителна измама, каквито виждаме по панаирите — там посредством хитроумно приспособление

с огледала ни показват такива бюстове, под които няма нищо; ала след като поставих моя приятел на масата, както той ме бе помолил, бях принуден да се уверя, че главата и тоя труп без крака и без ръце бе едничкото, останало от възхитителния офицер, с когото се бях познавал някога. Трупът бе наместен в малка количка, каквито използват безкраките, но за разлика от тях моят приятел нямаше дори чукачетата. Нали ви казах — приятелят ми представляваше чисто и просто един бюст!...

Вместо ръце имаше куки и надали бих могъл да ви обясня как успяваше, опрян ту на едната кука, ту на другата, да скача, да се подмята, да се търкаля и да се придвижва извънредно бързо, прехвърляйки се от масата върху някой стол, от стола на пода и оттам изведнъж обратно върху масата, като същевременно ми разправяше най-забавни неща.

Бях направо потресен, не можех да продумам — само гледах как тоя запъртък се щура насам-натам и ми говори с противно кискане:

— Доста съм се променил, а?... Признай си, направо не можеш да ме познаеш, нали, драги Мишел?... Добре направи, като дойде тази вечер... Ще се забавляваме... На гости ще ни дойдат нашите изключителни приятели... Нали разбираш, освен тях... с никого не желая да се виждам, въпрос на самолюбие... Нямаме дори прислужник... Изчакай ме тук, само да си сложа смокинга...

Той изчезна и в същия миг се появи дамата с фенера. Тя бе със същия официален тоалет както миналата година. Когато ме видя, някак странно се смути и ми подхвърли глухо:

— А, вие дойдохте!... Неразумно е от ваша страна, капитан Мишел... Предадох на моя съпруг онова, за което ме помолихте... но ви бях забранила да идвате тази вечер... Мога да ви съобщя, че когато разбра за вас, той ми поръча да ви поканя... Не го сторих... — Тя доби много притеснен вид: — Просто си имам причини... Имаме едни *изключителни приятели*, които понякога стават досадни. Да, обичат да вдигат шум, врява... Сигурно сте ги чули миналата година... — Тя ми хвърли един поглед изпод вежди. — Е, добре! Само ми обещавайте да си тръгнете рано...

— Обещавам ви, госпожо — рекох аз, а странните й приказки, чийто дълбок смисъл ми убягваше, започнаха да будят у мен известно безпокойство. — Обещавам ви, но бихте ли могли да ми кажете как

тъй намирам днес моя приятел... „в такова състояние“! Каква ужасна злополука го е сполетяла?

— *Никаква, господине, никаква.*

— Как тъй никаква?... Не знаете ли при каква злополука е останал без ръце и без крака? Все пак тази беда навярно се е случила след сватбата ви.

— Не, господине, не... *Когато се омъжих за капитана, той си беше такъв!*... Но простете ми, господине, гостите ни вече ще пристигнат, а аз трябва да помогна на съпруга си да облече смокинга...

Тя ме остави сам, сразен от едничката умопобъркваща мисъл: „*Когато се омъжила за капитана, той си бил такъв.*“ Почти в същия миг от вестибюла се разнесе онова особено „пиук, пиук, пиук“, което не бях могъл да си обясня предната година и което бе съпътствувало дамата с фенера до градинската врата... Звукът бе последван от появата на четири джуджета без крака и без ръце с количките им, които ме изгледаха втрещено. Всичките бяха във вечерно облекло и имаха напълно изискан вид с ослепителните си нагръдници. Единият носеше златно пенсне; другият бе старец и имаше очила, третият бе с монокъл, а четвъртият бе вперил с досада в мен само гордите си и умни очи. Все пак и четиримата ми помахаха с куките си и ме попитаха как е капитан Жерар. Отговорих им, че господин Жерар в момента облича смокинга си, а госпожа Жерар е все така добре. Когато си позволих да им спомена за госпожа Жерар, забелязах как се спогледаха малко насмешливо.

— Хм, хм! — покашля се джуджето с монокъла. — Господине, вие сигурно сте много добър приятел на нашия храбър капитан?...

Останалите се заусмихваха извънредно неприятно. После четиримата заговориха едновременно.

— Простете — казаха те, — простете!... О, учудването ни е напълно естествено, господине, задето ви откриваме при храбрия капитан, в деня на сватбата си той се зарече да се уедини със съпругата си на село и да не приема никого... Не, не, никого — освен своите *изключителни приятели!*... Нали разбирате! Когато човек е окълцан до такава степен, до каквато пожела храбрият капитан, и се ожени за подобна красавица... това е напълно естествено!... Напълно естествено!... Но пък ако в живота си е срещнал почтен човек, който не е без ръце и без крака — още по-добре!... Още по-добре!...

И те все така повтаряха: „Още по-добре!... О! Още по-добре!... Сърдечни поздравления!...“

Боже, колко странни бяха тия дребосъци!... Гледах ги, без да отвърна нищо!... Прииждаха все нови... по двама... по трима... и още... и всички ме зяпаха изненадано, разтревожено или язвително... Направо обезумях, като видях толкова безръки и безкраки хора... най-сетне бях започнал да прозирам същината на повечето необичайни явления, които бях прехвърлял тъй дълго в главата си — ала ако безръките и безкраки същества обяснявах немалко неща с присъствието си, самото им присъствие си оставаше необяснимо, както и чудовищният съюз между възхитителното създание и онзи човешки остатък!...

Разбира се, сега ми бе ясно как малките подвижни трупчета бяха преминали незабелязано от мен по тясната градинска алея, оброчена от гъсто израсли върбинки, и по пътя, обграден от нисък жив плет; наистина — когато си бях рекъл, че е невъзможно да не забележа, ако някой мине по тия две пътеки, мисълта ми бе за някой, „който се движи на два крака“.

И въртящата се брава вече не бе загадка за мен — мислено си представях незабележимите куки, които я бяха задвижвали.

Звукът „пиук, пиук, пиук“ се дължеше на зле смазаните колелца на каручките, с които се возеха джуджетата. Най-сетне грохотът на дървения барабан навярно бе породен от тракането на количките и на куките върху паркета по малките часове, когато — след приятната вечеря — безкраките господа се отдаваха на танци...

Да, да — всичко вече бе ясно... Ала като гледах странните им пламтящи очи и слушах необичайното дрънкане на щипките им, долавях, че има още нещо чудовищно, което оставаше неизяснено... и че всичко онова, което ме бе учудило, всъщност бе нищо пред това.

Междувременно госпожа Жерар Бовизаж скоро се появи, следвана от своя съпруг. Двойката бе посрещната с радостни възгласи... Куките затрополиха адски. Бях направо зашеметен. После ме представиха. Навсякъде пъплеха безкраки джуджета... по масата, по столовете, по полиците, където би трябвало да има вази, върху масичката за сервиране. Едно от тях се бе наместило като статуя на Буда върху плота на един бюфет. Всички учтиво ми подаваха куки. Повечето изглеждаха съвсем прилични хора... имаха титли и

благороднически звания, ала по-късно разбрах, че са ми казали фалшиви имена поради причини, които скоро ще станат ясни. Лорд Уилмор бе несъмнено най-достолепен с красивата си златиста брада и възхитителните си мустаци, които току пригладдаше с кука. Той не подскачаше по мебелите като другите и нямаше вид на едър прилеп, готов сякаш всеки миг да прехвърчи по стената.

— Чакаме само доктора! — съобщи домакинята, която от време на време ме поглеждаше с очевидна тъга и незабавно се обръщаше усмихната към гостите.

Докторът пристигна.

Той също бе безкрак, но имаше ръце.

Подаде едната на госпожа Жерар и се упътихме към трапезарията... В смисъл — тя държеше върховете на пръстите му.

Трапезата бе наредена в залата с плътно спуснатите капаци. Няколко огромни свещника озаряваха масата, отрупана с цветя и ордьоври. Нямаше плодове. Дванайсетте безкраки същества незабавно се наместиха на столовете и лакомо се запресягаха с куките къманиците. Ей богу, не бяха приятни за гледане и направо се учудих, когато видях как стръвно нагъват тия хора-трупове, които допреди малко се държаха толкова възпитано.

Сетне внезапно се укротиха; куките се отпуснаха и ми се стори, че между сътрапезниците се възцарява нещо, което обикновено се нарича „неловко мълчание“.

— Е... Клети мои приятели, какво да се прави!... Не може всеки път щастиято да ни се усмихва както миналата година!... Не се отчайвайте!... С малко въображение ще успеем въпреки всичко пак да се повеселим...

Домакинът се обърна към мен и повдигна за една мъничка дръжка чашата, която се намираще пред него:

— За твое здраве, драги Мишел!... За здравето на всички нас!

И останалите надигнаха чашите си за мъничките дръжки с помощта на куките. Чашите странно се поклащаха над масата.

Той продължи:

— Нещо не си „във форма“, драги Мишел! По-рано беше по-голям веселяк! Не се отпуснаше така!... Да не би да ти е мъчно, че сме „такива“? Какво да се прави?... Човек е такъв, какъвто е!... Важното е да пада смях... Събрали сме се тук — все изключителни приятели — в

памет на доброто старо време, когато всички станахме „такива“... Нали, господа от „Дафне“?...

— И тогава — капитан Мишел въздъхна тежко, — тогава...

Моят стар приятел ми обясни, че навремето всички тия хора претърпели корабокрушение с презокеанския кораб „Дафне“, който пътувал по линията за Далечния изток; екипажът побягнал със спасителните лодки, а тия клетници се озовали на скалъпен набързо сал. Една изумително красива девойка, мис Мадж, която изгубила родителите си при катастрофата, също се озовала на сала. Общо се събрали тринайсет души върху тия дъски, след три дни провизиите им се изчерпали и след седмица всички умирали от глад. И тогава, както се пее в песента, разбрали се да теглят жребий, за да решат „кой да бъде изяден“...

— Господа — продължи извънредно сериозно капитан Мишел, — подобни неща сигурно са се случвали много по-често, отколкото е съобщавано, защото вълните навярно неведнъж са поглъщали отдадените на подобно храносмилане...

И тъй — канели се да теглят жребий на сала, когато докторът се обадил:

— Дами и господа, корабокрушението отнесе много от нашите вещи, но моята чанта е у мен заедно с уредите за спиране на кръвта. Ето какво ви предлагам: излишно е някой от нас да поема риска да бъде изцяло изяден. Нека теглим жребий първоначално за ръка или за крак — по избор!... Ще видим какво ще ни донесе утрешният ден и дали на хоризонта няма да се появи някое платно...

Когато капитан Мишел стигна дотук, четиримата стари морски вълци, които дотогава не го бяха прекъсвали, възкликнаха:

— Браво!... Браво!...

— Какво „браво“? — запита със свъсени вежди Мишел.

— Ами браво!... Много е смешно... Значи са си изпорязали наред ръцете и краката... много е смешно!... Но никак не е страшно!...

— Значи ви се струва смешно! — изръмжа капитанът и косите му настръхнаха. — Е, кълна ви се, ако бяхте изслушали тая история сред всичките тия безкраки джуджета, чиито очи искряха като въглени, нямаше да ви се стори толкова смешно!... И ако бяхте видели как се подрусваха върху столовете!... И как си подаваха куки през масата с

непонятно задоволство, което от това ми се виждаше още по-ужасно!...

— Не! Не! — прекъсна го отново Шанлио (пустият му Шанлио). — Историята ти не е никак страшна... Много е смешна, защото е напълно логична! Искаш ли да ти разправа края на тая твоя история? Ще ми кажеш, ако е станало друго... Значи, теглят жребий на сала. Жребият посочва най-красивата... Мис Мадж ще трябва да пожертвува един крак! Твоят приятел капитанът е истински кавалер и предлага своя, след което се оставя да му отрежат и четирите крайника, само и само мис Мадж да си остане цяла!...

— Да, драги!... Да, драги! Прав си! Това е! — изрева капитан Мишел, който изпитваше желание да смачка мутрите на тия четирима тъпащи, които намираха, че историята му е смешна. — Да! И трябва да се добави... че когато дошъл ред да отрежат крайниците на мис Мадж, защото били налице само те и крайно необходимите ръце на доктора, капитан Жерар имал смелостта да позволи да му отрежат докрай дори малките чуканчета, останали след първата операция!

— И мис Мадж чисто и просто предложила на капитана ръката си, която той героично бил запазил! — заяви Зензен.

— Точно тъй! — изгруктя под брадата си капитанът. — Точно тъй! Щом ви се вижда смешно!...

— И всичко са изяли сурово ли? — запита глупакът Багател.

Капитан Мишел стовари юмрука си върху масата с такава сила, че чиниите подскочиха като гумени топчета.

— Стига — ревна той, — млъкнете!... Още нищо не съм ви разправил! Сега вече идва страшното.

Четиримата се спогледаха с усмивки и капитан Мишел пребледня; този път останалите разбраха, че работата става напечена, и наведоха глави...

— Да, господа — поде отново Мишел с извънредно мрачен вид, — страшното бе, че тия хора, спасени едва след месец от едно китайско риболовно корабче, което ги оставило на брега на Янг Це Кианг, където се разделили — *тия хора харесали вкуса на човешката плът!* И когато се завърнали в Европа, решили да се събират веднъж годишно и според възможностите отново да хапнат от ужасната си храна! Ах, господа! Скоро го проумях!...

Отначало просто приеха без особен възторг някои ястия, които госпожа Жерар донесе лично. Макар тя доста свенливо да твърдеше, че *било горе-долу същото*, сътрапезниците единодушно я порицаха. Само печените късове от риба тон бяха приети с известно въодушевление, тъй като — според ужасния израз на доктора — били „добре накълцани“ и „ако на вкус не били съвсем идеални, поне на вид били добри“ ... Джуджето с очилата обаче предизвика бурно одобрение с изявлението си, че „*нищо не стрували пред майстора на покриви*“!

— Като чух това, направо сърцето ми изстина — изръмжа глухо капитан Мишел, — защото си спомних, че миналата година, горе-долу по същото време, един майстор по поправяне на покриви се бе пребил в квартала край Арсенала и тялото му бе намерено с отрязана ръка!...

Тогава... О! Тогава... неволно осъзнах каква роля несъмнено бе изиграла красивата ми съседка в тази ужасна кулинарна драма!... Хвърлих поглед към госпожа Жерар и забелязах, че тя си бе сложила ръкавици... ръкавици, които стигаха до раменете й... а върху раменете си набързо бе наметнала шал, който допълнително ги покриваше. Съседът ми отдясно — докторът, — който единствен измежду тези човешки останки имаше ръце, също си бе сложил ръкавици.

Вместо да се питам — без впрочем да мога да си отговоря — каква ли бе причината за тази нова странност, несъмнено щях да сторя най-добре, ако бях последвал съвета да не се застоявам по-дълго тук — съвет, даден ми в началото на тая прокълната вечер от госпожа Жерар, която не го повтори повече!...

Когато това необичайно пиршество започна, госпожа Жерар бе проявила към мен интерес, в който сякаш бях доловил (не зная защо) известно съчувствие, ала сега избягваше да ме поглежда и за мое най-голяма съжаление дейно се намесваше в най-ужасния разговор, чут някога през живота ми. Тия хорица извънредно живо, потраквайки с куки и подрънквайки с чашките си с дръжки, си отправяха горчиви упреци и сърдечни поздравления *за вкуса, който имали!* Какъв ужас! Лорд Уилмор, който досега се бе държал безупречно, за малко не счепка куки с джуджето с монокъла, защото му се бил сторил доста жилав на сала, а домакинята не без усилия уталожи сблъсъка, като заяви на дребосъка с монокъла — който по време на корабокрушението вероятно е бил красив юноша, — *че не било особено приятно също човек да попадне на „недорасла мръвка“*.

— Брей — не можа да се сдържи старият морски вълк Дора, — и това е голям майтап!...

Стори ми се, че капитан Мишел ще му се нахвърли, още повече че останалите трима явно преливаха от веселие и току изкудкудакваша палаво.

Храбрият капитан с мъка се удържа.

След като изсумтя като тюлен, той се обърна към непредпазливия Дора:

— Господине, вие все още имате две ръце и не ви пожелавам да изгубите една от тях, както аз изгубих своята през онази нощ, за да ви се стори страшна тази история... Недоносчетата, господине, изпиха доста. Някои бяха наскачали по масата наоколо и гледаха по такъв начин ръцете ми, че аз притеснено се постарях да ги скрия, като ги напъхах колкото можех по-дълбоко в джобовете си.

Тогава внезапно бях осенен от светкавично прозрение — защо домакинята и докторът, които единствени все още имаха ръце, избягваха да ги показват; проумях го поради кръвожадността, която внезапно заискри в погледите на някои... В същия миг за жалост ми се наложи да се изсекна, направих инстинктивен жест, при който белотата на кожата ми се откри под маншета — три ужасни куки в миг се стовариха върху китката ми и се забиха в плътта ми. Нададох адски вик...

— Стига, капитане!... Стига! — възкликнах аз, като прекъснах разказа на капитан Мишел. — Вие сте прав, аз изчезвам... Не искам да слушам повече...

— Останете, господине — заповяда ми капитанът. — Останете, аз бързо ще довърша тази страшна история, която толкова размива тия четирима тъпащи...

Той добави с неизразимо презрение, обръщайки се към четиримата морски вълци, които очевидно се задушаваша от усилие, за да не се изхият:

— Когато в жилите на човека тече южняшка кръв... то е завинаги! *А когато човек е родом от Марсилия, осъден е да не вярва на нищо!* Затова ще говоря само на вас, господине, не се тревожете, ще спестя най-гнусните подробности, защото зная колко може да понесе сърцето на един достоен човек! Сцената на моето мъченичество се разви тъй бързо, че си спомням само дивите възгласи, възмутените

възкличания на неколцина от тях, стремителното нападение на други, докато госпожа Жерар се изправи с вопъл: „Само не му причинявайте болка!“ Понечих да се изправа, ала около мен като вихър се въртяха полудели дребосъци, препънаха ме, събориха ме... усетих как чудовищните им куки захващат плътта ми, както месото бива набодено над тезгяхите в месарниците!... Да, да, господине — никакви подробности!... Обещах ви!... Освен това не бих могъл да ги споделя с вас... защото не взех участие в операцията. За да ми запуши устата, докторът използва памук, напоен с хлороформ. Когато се съвзех, господине, бях в кухнята и имах една ръка по-малко. Всички безкраки джуджета се бяха събрали около мен. Вече не се караха. Сякаш бяха обединени от трогателно съучастие, от някакво дълбоко опиянение, което ги караше като замаяни да клатят глави подобно на деца, изпитващи необходимост да отидат да си легнат, след като са си изсърбали супата — не можех да се съмнявам за жалост, че те вече ме смिलाха... Лежах овързан с въжета на пода, не можех да помръдна, не ги чувах, виждах ги... Старият ми приятел Жерар се бе просълзил от възторг и ми повтаряше: „Ах, драги Мишел! Никога не съм предполагал, че си толкова крехък!“

Госпожа Жерар я нямаше... Но явно тя също си бе получила пая, защото чух някой да пита Жерар дали е „доволна от нейното парче“... Да, господине, свърших!... След като се заситиха, ужасните дребосъци сякаш проумяха какво злодейство са извършили. Те избягаха и госпожа Жерар, разбира се, избяга заедно с тях... Оставиха вратите отворени... ала мен ме освободиха едва след четири дни... полумъртъв от глад...

Тия негодници дори не ми бяха оставили кокала!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.